

De zwakheid van ons geloof

(*Geloven met Petrus 7*)

Goede Vrijdagpreek over Lucas 22:61-62 (ds. Jos Douma)

De Heer draaide zich om en keek Petrus aan, en toen herinnerde Petrus zich de woorden van de Heer: 'Nog voor er vannacht een haan heeft gekraaid zul je mij driemaal verloochenen.' Hij ging naar buiten en huilde bitter.

We volgen Petrus op zijn weg met Jezus. Vanavond maken we het dieptepunt mee. Herkenbaar of niet herkenbaar? We zijn hier in elk geval niet bij elkaar om Petrus te veroordelen, maar om ons te identificeren met Petrus en om te proeven waarom Jezus niet alleen voor Petrus maar ook voor ons wilde sterven aan het kruis.

De blik van Jezus

Wat mij het meest treft is de blik van Jezus. U moet zich voorstellen dat Jezus in het huis van de priester is, en Petrus op de binnenplaats. Er is dus afstand, niet zo heel groot, want er is oogcontact mogelijk. Geestelijk is de afstand tussen Jezus en Petrus op dat moment wel heel erg groot. En als de haan kraait, dan is dit het eerste wat gebeurt: Jezus draait zich om. Hij is dus op dit moment - hij staat klaar om voor heel de wereld te lijden en te sterven - nog steeds bezig met Petrus. Petrus heeft tot drie keer toe geloofend dat hij Jezus kent, maar Jezus verloochent Petrus niet. Hij houdt hem vast. Hij is nog steeds in gebed: 'Vader, ik bid, laat het geloof van Petrus niet bezwijken.' (Lucas 22:32) Als Jezus dat niet had gedaan, was het helemaal over en uit geweest met Petrus. Maar Jezus draait zich om, en zoekt contact met Petrus: 'Petrus, jij laat mij wel los, maar ik laat jou niet los.' Jezus had ook met zijn rug naar Petrus toegekeerd kunnen blijven staan op het moment dat de haan kraaide...

Maar dat doet hij niet. Jezus kijkt Petrus aan. Wat ziet Petrus in de ogen van Jezus? Hoe kijkt de Heer naar hem? Wat denkt u? Als het niet Jezus was geweest, zou ik me kunnen voorstellen dat het een blik vol verwijt was: 'Petrus, hoe kón je?' Of misschien wel een triomfantelijke blik: 'Zie je wel, ik had het toch gezegd? Hoor je die haan?' Of misschien wel een blik vol bitterheid en teleurstelling: 'Petrus, wat ben ik kwaad en teleurgesteld dat je dit gedaan hebt.'

Maar omdat het Jezus is, de zoon van wie de Vader zegt: 'Jij bent mijn geliefde zoon, in jou vind ik vreugde', daarom kan ik me dat allemaal niet voorstellen. Ik zie in de blik van Jezus - want ik wil mezelf vanavond ook door hem laten aankijken, want hoe vaak loochen ik niet dat ik hem ken - ik zie in de blik van Jezus zoveel ontferming, zoveel zorgzaamheid, zoveel geloof in Petrus, niet om wie Petrus is maar om wie hij kan zijn door Jezus. Ik zie in Jezus' blik zoveel genade en zoveel kracht en zoveel liefde voor mannen en vrouwen die van zichzelf zo hopeloos ongelovig, zo hopeloos angstig, zo hopeloos op zichzelf gericht zijn. Ik zie in die blik de liefde van Gods Vaderhart.

Ik wil u vragen om u vanavond ook te laten aankijken door Jezus. Dat vraagt verbeeldingskracht, want Jezus is hier niet lijfelijk aanwezig, maar de heilige Geest wil je helpen om het je voor te stellen, om de ogen van Jezus te zien. Laat je aankijken door Jezus. En onderga op deze Goede Vrijdag zijn liefdevolle, krachtige, zorgzame blik. Ondanks mijn zonde, ondanks mijn tekortschieten, ondanks mijn gebrek aan moed om voor honderd

procent voor hem te gaan, ondanks dat alles kijkt hij mij toch vol zorg en geloof en liefde aan.

De herinnering van Petrus

Woorden worden er niet gesproken door Jezus. Hij kijkt alleen maar. Maar dat maakt bij Petrus heel veel los. Als hij in de ogen van Jezus kijkt, weet hij weer wat Jezus de avond tevoren had gezegd. Jezus had gewaarschuwd voor het werk van de Satan. 'Simon, Simon, weet dat Satan jullie voor zich heeft opgeëist om jullie als graan te mogen zeven.' Je moet je eigenlijk voorstellen dat de satan een heel grote zeef heeft, met daarin gaten die de vorm hebben van mensen die niet geloven. Alleen zij kunnen dus door de zeef heen vallen. Laten we om het ons te kunnen voorstellen gelovige mensen even verbeelden als driehoekjes (als herinnering aan de drie-enige God) en ongelovige mensen als rondjes. Zolang je een driehoekje bent, kun je niet door de zeef van de satan heen vallen in het rijk van de duisternis. Satan is er dus op uit om van driehoekjes rondjes te maken, om mensen hun geloof te laten verliezen, hun vertrouwen op Jezus en op de drie-enige God.

Zo is hij ook bezig met de leerlingen van Jezus en in het bijzonder met Petrus die een extra belangrijke plaats heeft tussen de elf overgebleven leerlingen. Je zou er angstig van kunnen worden, als je eraan denkt dat de Satan ook voortdurend met jou bezig is, om je je geloof af te nemen, om je vertrouwen in de drie-enige God te ondermijnen door tegenslagen, ziekten, vragen waar je mee worstelt, aanvechtingen. Maar luister goed naar wat Jezus erbij zegt: 'Ik heb voor je gebeden dat je geloof niet zou bezwijken.' De Vader, de Zoon en de Geest staan niet op een afstandje te kijken hoe ik het doe als mijn geloof wordt aangevochten, integendeel, de drie-enige God is heel de dag bezig om me te ondersteunen, om mijn geloof te versterken. Jezus bidt voor mij, dat mijn geloof niet zal bezwijken. Als dat niet zo was, zou mijn geloof binnen de kortste keren verschrompelen tot niets.

Maar als Petrus op dat moment die woorden van Jezus hoort, kan hij er helemaal niks mee. Hij vertrouwt op eigen kracht en op eigen geloof. 'Heer, ik ben zelfs bereid om met u de gevangenis in te gaan en te sterven. Zó sterk is mijn geloof.'

Drie kansen krijgt Petrus om te laten zien hoe sterk zijn geloof is. Drie kansen om te belijden wat Paulus later belijdt: 'Het kennen van Christus gaat alles te boven' (Filippenzen 3:8).

Eén. Een dienstmeisje kijkt hem strak aan: 'Jij hoort ook bij Jezus.'
Petrus: 'Ik ken hem niet eens.'

Twee. Even later iemand anders: 'Jij bent ook één van de leerlingen van Jezus.'
Petrus: 'Welnee man, helemaal niet.'

Drie. Ongeveer een uur later - wat een tijd krijgt Petrus om erover na te denken waar hij mee bezig is -: 'Ja zeker, die man was ook in het gezelschap van Jezus.'
Petrus: 'Ik weet niet waar je het over hebt.'

En dan kraait de haan. Jezus draait zich om. Jezus kijkt Petrus aan vol bewogenheid en ontferming, vol zorg en genade, en met in zijn hart nog steeds dat gebed dat het geloof van Petrus niet zou bezwijken. En dan breekt er iets bij Petrus. Vlijmscherp is de pijn die hij nu voelt. Diep, heel diep is zijn teleurstelling in zichzelf. Drie keer een aanval van de satan. Drie keer een kans om Christus te belijden. Drie keer gefaald.

Het kruis van Jezus

Maar Jezus faalt nooit. Hij houdt vast aan zijn geloof in de Vader. Hij blijft tot het einde gehoorzaam aan de wil van zijn Vader. Petrus is naar buiten gegaan en heeft gehuild, bitter gehuild. En steeds maar weer hoorde hij de haan en steeds maar weer zag hij de ogen van Jezus en steeds maar weer voelde hij de verslagenheid van zijn hart. En als hij later op die vrijdag samen met vele anderen op afstand staat te kijken naar de kruisiging van Jezus, dan weet hij dat Jezus daar ook sterft voor zijn zwakke geloof, voor zijn verslagenheid, voor zijn bijna onuitroeibare verlangen om in eigen kracht te geloven. Maar het kruis laat zien dat we nooit op eigen kracht moeten vertrouwen, maar alleen op de kracht van Jezus' zwakheid.

Intussen is hiermee het lijden van Jezus nog extra zwaar geworden. Zelfs de leerling op wie hij zijn gemeente gaat bouwen, heeft het in het uur der waarheid laten afweten. Helemaal alleen is de Heer, door mensen verlaten en door God verlaten. De haan die kraaide betekende voor Jezus: 'Ik ben helemaal alleen.' En toch houdt hij vol.

Daar hangt hij aan het kruis. Opnieuw kijkt hij ons aan. Hij kent onze zonden. Hij kent al die momenten dat we het in eigen kracht proberen. Hij kent de ogenblikken, de perioden ook in ons leven dat we er helemaal niets mee kunnen, met die woorden van Paulus: 'Het kennen van Christus overtreft alles.' Waar gaat dat over?

Er is vaak zoveel in ons leven wat ver uitsteekt boven het kennen van Christus. Onze zorgen overtreffen het kennen van Christus. Onze innerlijke wonden overtreffen het kennen van Christus. Ons mateloze egoïsme overtreft het kennen van Christus. Onze zelfbedachte plannen overtreffen het kennen van Christus. Wat andere mensen van ons vinden overtreft het kennen van Christus. Ons vertrouwen op eigen kracht overtreft het kennen van Christus. Steeds weer is dat er. Petrus staat niet alleen. Laat hij ook niet alleen zijn in zijn verdriet, in zijn verslagenheid, in zijn verbijstering over zichzelf.

En nog bidt Jezus aan het kruis: 'Vader, geef dat hun geloof niet bezwijkt.'

Jezus kijkt ons aan vanaf het kruis, op eenzame hoogte. Vol zorgzaamheid en ontferming, vol liefde en genade. En er klinkt vanavond deze uitnodiging: Laat je door hem aankijken. Sla je ogen niet neer, maar wordt onder zijn blik zacht en zwak. En doe wat hij deed: 'Vader, in uw handen leg ik mijn geest.'

Laten we bidden...

Dank u Heer, voor zoveel ontferming en liefde, zoveel kracht en zorgzaamheid. Dank u Jezus dat u voor ons bidt, dat ons geloof niet bezwijkt. Dank u dat als wij u loslaten u ons niet loslaat. Dank u dat als wij u niet willen kennen u ons wel blijft kennen. Dank u voor uw tederheid en mildheid, voor uw zwakheid en uw kracht, voor uw dood en voor uw leven. Dank u voor genade, Heer. Amen.

Liturgische handreiking:

Liedboek Gezang 182:1,2,4

Gebed

Lucas 22:31-34, 22:54-62, 23:44-49

Liedboek Gezang 183:1,3

Preek over Lucas 22:61-62 **De zwakheid van ons geloof**

Gebed

Psalm 31:4,7,13

Avondmaalsviering

-Lezing Lucas 22:14-20

-Onderwijs en uitnodiging

-Na het eten van het brood: Liedboek Gezang 75:2

-Na het drinken van de wijn: Liedboek Gezang 75:11

-Dankgebed

Collecte

Liedboek Gezang 189:2,4